



УДК 76.087

ІДЕНТИФІКАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ МІФОЛОГІЧНИХ ОБРАЗІВ У СУЧАСНОМУ ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

ГРИЦАЙ Аліна, МЕЛЬНИК Оксана

Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна
griksaya.4@gmail.com

Надано результати дослідження ідентифікації українських міфологічних образів у сучасному графічному дизайні. Метою стало виявлення та ідентифікування візуально-образної мови міфологічного образу у ілюстрації та творах графічного дизайну. У процесі дослідження на основі аналізу наукових та літературних джерел та емпіричного матеріалу класифіковано персонажі української міфології, виявлено загальні тенденції використання міфологічної тематики у сучасному графічному дизайні, визначено особливості візуально-образної та графічної мови, сформовано принципи їх ідентифікації.

***Ключові слова:** графічний дизайн, міфологія, міфологічні образи, ідентифікація, візуально-образна мова.*

ВСТУП

Українська міфологія – це невичерпне джерело знань та натхнення, своєрідний «генетичний код» народу, що спонукає до вивчення та інтерпретації у контексті сучасної візуальної культури. На жаль, до теми української міфології сьогодні графічні дизайнери звертаються доволі рідко, а цей пласт культури є широкий та цікавий для опрацювання, особливо, у контексті пошуку національної ідентичності в графічному дизайні. Джерелом натхнення можуть бути міфологічні персонажі та пошук шляхів їх ідентифікації у сучасному графічному дизайні. Твори української міфології та ілюстрації до них переважно видані тривалий час назад, відповідно застарілі та нецікаві для споживачів, що зумовлює актуальність даного дослідження, зацікавлять аудиторію та будуть мати попит в галузі дизайну.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Актуальним для дослідження цієї теми є вияв загальних тенденцій використання міфологічної тематики у сучасному графічному дизайні; визначення типології зображення жіночих міфологічних образів у сучасних ілюстраціях та особливостей їх візуально-образної мови; формулювання принципів ідентифікації міфологічного персонажу у графічному дизайні.



РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

З часів виникнення міфології як культурного пласту з'явилась потреба пізнавати та досліджувати його. Відповідно, це зумовило появу літератури різних жанрів, досліджень на тему міфології. Дослідження літератури міфологічної тематики дає змогу заглибитися в основні аспекти формування міфології в цілому, а також це підґрунтя для основної мети дослідження – ідентифікації міфологічних образів. Автори зверталися до цієї теми у творах, що направлені на дослідження істот міфології, їх особливостей, відмінних рис, опису їх зовнішності та характеру [3]. Зокрема, М. О. Гнатенко у дослідженні «Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання книги Володимира Галайчука «Українська міфологія»» виявив, що важливим і актуальним є дослідження української міфології не тільки як окремої науки, а і у контексті ідентифікації окремих міфологічних образів в ілюстративному дизайні, що стосується і графічного дизайну в цілому [1].

Для розуміння актуальності обраної теми важливими є дослідження тенденцій використання культурного пласту міфології у сучасному графічному дизайні. Огляд емпірично матеріалу засвідчив, що міфологічні мотиви досить популярні у сучасній візуальній культурі та часто зустрічаються у мультфільмах, відео-іграх, пакуванні, поліграфії. Водночас, спеціальних досліджень щодо інтерпретації міфологічних образів у графічному дизайні досі немає.

Провівши аналіз аналогів, зокрема, ілюстрацій на міфологічну тематику за видами, способами використання, жанрами, сюжетами та стилістикою, було здійснено типологічний та змістовно-образний аналіз, та виявлено, що за способом використання міфологічні образи з'являються в книжкових ілюстраціях [3], в онлайн-контенті, поліграфічній продукції, а також використовуються як основа для мультфільмів (Мавка. "Лісова пісня" (2021 р.) по мотивам драми-феєрії Лесі Українки "Лісова пісня"), кліпів. За видом графіки аналоги поділяються на чорно-білу лінійну графіку, векторну з використанням плавних ліній та форм, растрову з високою деталізацією.

Робота з аналогами дає можливість виявити плюси та мінуси попередників, не повторювати їх помилок, вдосконалити фінальний продукт, знайти свій індивідуальний підхід до роботи, синтезувати щось нове та актуальне.

Розглянувши міфологічні персонажі, за їх середовищем існування, діяльністю, зовнішніми рисами та особливості характеру було виділено наступні групи: персонажі з надприродними здібностями (упир, знахар, відьма тощо), пантеон слов'янських персонажів (Ярило, Сварог, Мокош тощо), духи та чудовиська (русалка, мавка, чорт, морок, домовик, скарбник, нитка). Також виявлені такі категорії персонажів: позитивні негативні, антропоморфні, зооморфні, реальні, фантастичні [2].

Аналіз типології інфографіки зображень, дозволяє виділити основні графічні засоби та способи їх використання, зокрема: лінія, штрих, пляма, крапка. Їх форми та способи використання безпосередньо залежать від характеру персонажа. На основі цього аналізу та класифікації персонажів



складаються семантично-образні схеми ідентифікації вираження особливостей персонажів, які підсумовують зібрані матеріали. Порівняльний аналіз візуальної упізнаваності образів української та європейської міфології показав, що, спільними рисами є: як подібні графічні засоби, способи їх використання та такі відмінні риси образів, як колірна гама, атрибутика. Останнім етапом є дослідження прийомів формування дизайну ілюстрацій міфологічних персонажів, що знайомлять із засобами сучасної інфографіки та композиційними прийомами її використання в формуванні контенту, а також безпосередньо принципи ідентифікації міфологічного образу у сучасному графічному дизайні.

ВИСНОВКИ

Під час дослідження виявлені принципи і засоби ідентифікації українського міфологічного образу, тенденції використання пласту міфології в сучасному графічному дизайні, проведено аналіз аналогів. Опрацьовані наукові положення ідентифікації: класифікація персонажів, типологія інфографіки зображень, семантично-образні схеми, а також порівняльний аналіз образів української та європейської міфології. Виявлені прийоми формування дизайну контент з міфологічними персонажами. Ці всі чинники дають змогу ідентифікувати українських міфологічних персонажів в графічному дизайні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатенко М. О. Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання книги Володимира Галайчука «Українська міфологія»: ст. маг. / Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. Київ, 2020. 95 с.
2. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів, Інститут народознавства НАН України, 2000.
3. Олійник В. А. Сучасний погляд українського художника-ілюстратора на оформлення дитячої книги (на прикладі творчості Костя Лавра). *Вісник ХДАДМ*. 2011. № 4.

HRYTSAI A., MELNYK O. IDENTIFICATION OF UKRAINIAN MYTHOLOGICAL IMAGES IN THE MODERN GRAPHIC DESIGN

The results of the research of identification of Ukrainian mythological images in modern graphic design are given. The aim was to identify and determination the visual image of the mythological image in the illustration and works of graphic design. In the process of research on the basis of the analysis of scientific and literary sources and empirical material the characters of Ukrainian mythology are classified, the general tendencies of use of mythological subjects in modern graphic design are revealed, features of visual and graphic language are defined, principles of their identification are formed.

Key words: *graphic design, mythology, mythological images, identification, visual language.*